

V Ljubljani, v sredo, dne 29. marca 1911.

Leto XXXIX.

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četr leta " " 6·50
za en mesec " " 2·20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četr leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1·90

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . pa 15 v
za dvakrat : : : : 13 "
za trikrat : : : : 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petitrsta (72 mm)
30 vinjarjev.

Izhaja:
vsak dan, izvezemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 8 strani.

Deželní glavar v Beli Krajini.

Shod belokranjske »Kmečke zveze«, ki se je vršil 25. t. m. v Črnomlju, je uspel nepričakovano sijajno. Vkljub slabemu vremenu se je zbral do 400 belokranjskega ljudstva od blizu in daleč. Navzoči so bili tudi g. stavbni nadsvetnik Klinar, g. okrajni glavar Domicelj in g. deželní poslanec Matjašič. Častno so manifestirali vrali Belokranjci svojemu rojaku velezaslužnemu g. deželnemu glavarju Franu pl. Šukljetu. Zadnje korenince belokranjskega liberalizma popolnoma izginevajo. Ljudje čimdalje bolj sprevidevajo, da nimajo od mračnjaškega in nazadnjaškega liberalizma, ki jih je vodil toliko časa za nos, nobene koristi, vsled česar so se krepko oklenili naše S. L. S.

Gospod Mihelčič, predsednik K. Z., je otvoril zborovanje s pozdravom v napolnjenih prostorih g. župana Skubic. Za zapisnikarja imenuje g. iur. Majerle, za reditelja gg. Bohete in Malešič. Nato podeli besedo preblagorodnemu g. Franu pl. Šukljetu. Gospod dež. glavar, burno pozdravljen, je v svojem poldrugournem govoru sledče poročal:

Volilci in rojaki! Rād sem prišel k vam. Prišel bi rad večkrat, toda ni mi mogoče, ker sem kot deželní glavar preobložen z delom. Tem rajši sem prišel vsed toljih nesramnih laži, ki jih je trosil pred tremi leti listič »Belokranjec«, kateremu pa ni bila usoda mila, ker ga je kmalu slana pobrala. »Kaj boste volili polomljene starca,« se je pisalo. Glejte, če bi jaz iskal pri kakem gospodarju službe za hlapca, bi mi dal gotovo boljše spričevalo; rekel bi: »Pri letih je že, pa je vendar še nekaj fanta v hlačah.« Nič ni gršega kot je ovaduštvu. Za celo izvolitev se nisem nič brigal, čeprav sem vedel, da postanem deželní glavar, če bom izvoljen. Sel sem tisti čas na otroke Brione, kamor so me telegrafično obvestili o izvolitvi.

»Slovenski Narod« je lagal: »Z belokranjsko železnicco ne bo nič, Šuklj je jo zapravil.« V resnici delam zanje že četr stoletja, toda pustimo to, kar je. Danes tudi tisti, ki so najbolj dvomili, vedo, da bo šlo. Z gotovostjo vam povem, da se bo še to leto zdala. Rekle se je, da sem bil nasprotnik črnomaljske proge. Ko sem dobil od tedenjega okrajnega glavarja projekt brez

črnomaljske proge, sem zmajal z glavo in rekel: »S tem ne bo nič.« Sel sem na to k tedanjemu železniškemu ministru Derschattiju in mu rekel: »Čul sem, da se trasira samo metliška proga.« — Odgovoril mi je: »Mislim, da bodo Črnomaljci zadovoljni, če se njihova proga samo na karti prestudira.« Zahteval in povzročil sem, da se ni napravila gola študija po kartah, temveč glavna proga na Črnomelj, ki se je istotako skrbno trasirala, kakor ona preko Štrekljevca. Dosegli smo in morali bomo iti dalje preko Vinice.

To pa še ni vse. Dvigniti bo treba Belokrajino, S. L. S. se je resno lotila povzdigne tega kraja. Železnični dobi, poleg tega mora dobiti vodo in ceste. Semiško-črnomaljski vodovod ne zadostuje popolnoma potrebam. Zajeli bomo še dva studenca tam vrhu nad Semičem, da bo vedno dosti vode. Drugi vodovod je oni v Starem trgu pri Poljanah-Predgrad. Brez dobre vode se tudi živinoreja ne more tako razvijati. Kaka muka je za ljudi in zlasti za bolnike, če ni vode. Semiško-črnomaljski vodovod bo torej ojačen in poljanski se bo prav kmalu izvršil.

Pred kratkim še ni bilo tako rekoč nobene ceste. Črnomelj-Vinica je na redu. Za črnomaljski most čez Dobličanko se bodo v kratkem dela razpisala. Upam, da bo že letos dograjen in na pomlad 1912 izročen prometu. Tudi ceste v Poljanski dolini so v delu in bodo kmalu dograjene. Cesta čez Tančo goro v Stari trgu je v projektu že izdelana. Klanec čez Tančo goro se bo v kratkem preložil. Pri cesti Črnomelj-Vinica bo treba preložitve tako kakor zahteva ozir na ta važni kraj čez Vinico do mosta. Treba bo denarja. Bil sem pri ministrstvih, ki so mi obljudila, da bo država dovolila od časa do časa za take ceste prispevke. Dobili ga bomo tudi za preložitve ceste Vinica-Zile-Preloka-Adlešiči. Ta 18 km dolga cesta je bila do sedaj občinska in silno nevarna za vsakega vsled prevelikega padca.

To vse pa še ni dovolj. Vi sami boste morali drugače gospodariti. Upam, da se posreči iz Belokrajine napraviti to, kar bi lahko bila. Dosedaj je bila povsod zadnja. Rečem, da nima Kranjska lepšega kraja kot je Belokrajina; toliko zmožnosti ima. Treba bo povzdigniti sadjarstvo. Ni skoraj krajev, ki bi bili tako lepo ustvarjeni kakor Belokrajina. Koliko dobijo Tiroci in Štajerci za sadje. Seveda bo treba drugače postopati s sadjem. Sadjarskemu nadzorniku g. Humeku sem naročil, naj

gre učiti ljudi. Pribedil je že dve predavanji. Perutnino bo treba zboljšati. Da vam jo bo lažje ceniti, vam povem, da trgovina z jajci in kuretnino več zaleže v Avstriji, kot pa eksport govede. Ne govorite: Za to so ženske ustvarjene. Mi se umikamo temu, zanemarjati žensko gospodarstvo. Pregovor pravi: Mož podpira en vogel hišo, žena pa tri. Imamo že po nekaterih krajih gospodinjske šole, v katerih se dokleta tekom osmih tednov uče kuhati, šivati, živinoreje, mlekarstva, sadjereje, računati in zdravstvenih zadev. Dobil sem prošnjo iz Belokrajine, da naj bi vam ustanovili ali gospodinjsko šolo ali pa gospodinjski tečaj. Dali vam bo mojo oboje. Tega ne bomo dali samo v Črnomlju, ampak po vseh občinah, kakor se oglase. Tudi živinorejo in preštevijo bo treba zboljšati. Iz tega dobi kmet najlažje denar. Dežela daje velike prispevke za vzorne svinjake in hlevce. Ko sem se peljal sem, sem videl pri mnogih dvoriščih, da gre najboljše iz gnojišča po cesti. Dežela kranjska daje mnogo denarja tudi za pogozdanje Krasa, a tukaj se nam pokazuje drugi kras proti Vinici, Sinjem vrhu. Imate premalo drva in strelje. Kraji, ki bi bili lahko najboljši za njive, so porašeni s strelje. Pašnike gnojite in sadite listnatno drevje, da boste imeli doši drva. Na ta način bo, ako se kvišku spravi prebivalstvo do skupnega delovanja z deželnim odborom, mogoče dvigniti zanemarjeno gospodarstvo, zlasti v črnomaljskem okraju. Sami morate pokazati krepko voljo, delavnost in naravno darovitost. Kmet je steber države, jedro armade. Sam sem bil vojak, stal pred sovražnikom in čutil živiganje sovražnih krogelj. Kaj takega ne prenese kdo drugi lažje kot kmečki fant. Ko bi propadel kmet, bi prišla na površje socialna demokracija. Dandanes nobena dežela ne more več shajati zgolj s poljskimi pridelki. Tudi Kranjska ima premalo živeža za svoje ljudi, treba je kupovati kolonialnega blaga, kave itd. Do leta 1857. so bili Kranjci »furmani«, da so si to pridobili, kar niso mogli s kmetijo. Danes živijo do izseljencev. S tem izgubimo najboljše ljudi, ki se nam vračajo po habljeni, ponesrečeni. To mora nehati. Skrbeti bo treba za podjetja, da bodo ljudje doma toliko prislužili kolikor potrebujejo za se in za svoje družine. Za tovarne imamo mi ugodne pogoje. Imate premog, železno rudo in vodno silo, kar se do sedaj ni vpoštevalo. Kar se tega tiče ste Kranjska in Predariska naši biseri. Pri nas je vodnih sil še 120

tisoč konjskih moči nezrabljenih. Nad Vinico se bo dalo napraviti tako napravo za ceneno elektriko, ki jo bodo lahko porabile eventualno tovarne, kakor na Gorenjskem ob Savu. Toda ljudje morajo doma ostati. To vse dela, oziroma namerava storiti deželní odbor. Toda vi vši morate zastaviti svoje moči!

V deželnem zboru in odboru imamo večino. Delamo skele, jih izvršujemo ter prevzemamo odgovornost. Očita se nam: Zapravili boste narodno imetje in deželo v konkurs spravili kot se je zgodilo z »Glavno posojilnico«. Vse te govorice so izmišljene, grde laži. Reve se opirajo zlasti na proračun, in res, proračun izkaže v letu 1911 primanjkljaj okroglo 1.300.000 K. Ali kako je to nastalo? Pri sestavi računa sem skrajno previden. Namenoma, da imam kako rezervo, pustim proračunati dohodke prav nizko, stroške prav visoko. Vsled tega je računski zaključek zmerom izdatno ugodnejši od proračuna, in sicer: V letu 1908: proračunjeni dohodki 3.406.372 K, proračunjeni stroški 4.441.072 K, proračunjeni primanjkljaj 1.034.700 K, faktični presežek 934 K; v letu 1909: proračunjeni dohodki 3.568.861 K, proračunjeni stroški 4.429.595 K, proračunjeni primanjkljaj 860.734 K, faktični primanjkljaj 24.479 kron; v letu 1910: proračunjeni dohodki 3.843.576 K, proračunjeni stroški 4.890.386 K, proračunjeni primanjkljaj 1.046.810 K, faktični primanjkljaj okroglo 400.000 K.

To je naravnost grdo, zlobno. Ti možje skušajo škodovati deželi. To so neumni in bedasti obrekovalci, ki pravijo, da smo deželo Kranjsko pripravili do poloma.

Sklenili smo 10 milijonov posojila vzetih na Dunaju, pa smo ga dobili pod ugodnejšimi pogoji kot bogata Moravska. Bogati torej znajo ceniti delo S. L. S.

Dosti imate davkov. Nihče ga rad ne plačuje. Pri tem so deželne doklade na Kranjskem že nad 20 let ostale neizpremenjene. Izvzemši Niže Avstrijsko, ker ji Dunaj odločuje s svojim kolosalnim davkom, ni nobene druge dežele s tako nizkimi dokladami, kakor Kranjska.

Koliko je storila liberalna doba za kmeta in koliko potrosi sedaj dežela v prid kmetijskemu stanu kažejo sledeči podatki:

a) Za kmetijski pouk in izobrazbo: leta 1907 — 6282 K, leta 1910 63.633 K.

b) Podpore, prispevki: leta 1907 — 50.850 K, leta 1910 — 210.667 K.

LISTEK.

R. L.

Vihar.

Studentovska zgodba iz naših dni.
(Dalje.)

Prišla sta do znamenja ob cesti, kjer se cepi od nje pot skozi Novovas v Šempas.

»Jaz grem tod okoli, ker moram k sistemu Repiču, ki zna tako lepe tičnice delati. Imam doma par kanarčkov, pa so jim hišice pretesne, zato moram druge naročiti. Potem pa pojdem k gospodu župniku, imam mal opravek tam. Morda stopite tudi vi k njemu?« je vprašal učitelj na razpotju.

»Težko.«

»No, pa z Bogom!«

Poslovila sta se in šla vsak svojo pot.

Potokar je gledal skoraj sovražno za učiteljem. Kaj je bilo treba, da ga je srečal in govoril ž njim? Čemu je prišel in posegel z brezobzirno roko v njegovo srce in se dotaknil z okornimi prsti najnežnejše strune, da je zaječalo in zaihtelo v duši, čemu je zmotil harmonijo njegove mlade ljubezni? Kajti kakor sveto skrivnost bi jo bil rad čuval

Ignacij Potokar, še Neličini materi bi je ne bil razodel — zdaj pa so prišli že drugi in ogledujejo in presojajo pravljični grad njegove mladost, ki si ga je bil postavil v svojih mislih in v skritem, mogočnem hrepenenju po sreči... Vse je bilo še tako daleč, zavito še v skrivnostni mrak bodočnosti, komaj upa srce s plaho nadjo, da vse to doseže, pa pride človek in reče: »Vidiš, priatelj, take so tvoje misli in tvoji nameni...«

S temnim pogledom je spremil Ignacij učitelja, dokler ni izginil med vaškimi hišami.

Mrtvo, ledeno mu je srce, ne more več razumeti mladosti in njenih bleščičnih sanj. Iz skrite, mlade ljubezni naredi očitno, vsakdanjo zaroko in poroko — mesto sreče, daljne zvezde vidi kresnico, ki se utrga iz noči, pade v travo in tam obnemore. In mogoče je taka kakor on tudi Neličina mati, mogoče vsi ljudje... A kaj to — da le Nelicca ostane v čudovito čistem sijaju, s katerim so jo ovenčale njegove sanje, nedotaknjena, neomadeževana od pustne vsakdanosti!...

Tako je premišljeval Potokar in zažvižgal lepo pesmico, da bi pregnal vso nevoljo in grenkost iz srca. Tam se je že videl Rankov vrt, visoke solnčnice so zrle čež ograjo in se klanjale študen-

tu v pozdrav, ob njih so stale rože po gredicah in poslušale sentimentalno romanco, ki jo je igrala Nelicca tisti čas, pričakajoč, da pride kmalu njen podgorški fant, zamišljen in zaljubljen, kakor ni še srečala nobenega v svojem življenju...

Kakor ljub pozdrav se je dotaknila melodijska študentovskega srca — a vendar kapljica grenkosti je ostala še vedno v njem in bogve, če kdaj izgine.

III.

Pozdravljen, Vitovski vrh!

Včasih se te spomnim, kadar se vračajo moje misli nazaj v otroške dni, v katerih srce še ni vedelo za bridkosti življenja, vidim te, kadar si zaželim nazaj tistega pokoja in blaženosti, ki me je spremilja v tistih dneh. Vidim te visoko nad doiino, naslonjenega ob pogorje, ves oblit od solnca, kakor da stojiš v zlatem svitu otroške sreče, tako daleč od mračnih krajev in skripolnih ur, kakor je da je tisti čas, ko sem prvič z dedom prišel v tvojo cerkev k Materi božji... Komač se more srce domisliti tistih časov in vendar tvoja podoba je v duši jasna in čista, kakor da sem te včeraj obiskal.

Tako te vidini tudi sedaj, ko spremil Ignacija Potokarja po njegovih mladostnih poteh...

Velika Devica Marija je.

Nad Čavnom se blešči jutranje solnce, žareče in čisto, kakor da se je okopalo v rosi daljnih planin in v meglah črnih gozdov, čež katere je šlo to noč. Radostno, praznično se ozira po dolini in pred njegovim pogledom se izkušajo skriti pod brdi in holmi sence, ki so vso noč ležale nad polji in vasmi, in kmalu se bo smejava vsa prostrana dolina v jasnem jutru. Celo čez sivi, resni Kras gre nekaj kakor nasmeh, morda bi se rad nasmehnil kot heteržen starec blestečemu morju na drugi strani, morda belim meglam na tej strani, ki beže plaho v dolgi procesiji pred novim dnevom.

In tudi sem na Vitovlje zre solnce z blagim, radostnim očesom, kakor da pozdravlja belo cerkev in staro, kot kremen trdn obzidje krog nje, siv spomin na davne turške čase. Čez polurazpali stolp v taborskem obzidju sije na pestro množico, ki se ravnomak usipa iz cerkve od velike maše.

Krog Štantov, kjer so razstavili kramarji vse svoje bogastvo, se privedajo ljudje v gosti gneči in kupujejo kolače, srčka, orglice, piskajoče konjičke in kar je še takih lepot in dobrot.

(Dalje.)

c) Razni stroški za deželne kulturne namene: v letu 1907 — 21.110 K, leta 1910 — 97.486 K; torej vsega skupaj: v letu 1907 — 78.242 K, v letu 1910 pa — 371.786 K, torej okroglo za **300.000 K** več.

Če pogledamo na melioracijske in cestne zgradbe, vidimo to-le:

a) Za kmetijske melioracije so potrošili v letu 1907 — 659 K, v letu 1910 — 591.082 K.

b) Za vodne preskrbe: v letu 1907 — 266.214 K, v letu 1910 pa — 615.518 K.

c) Za cestne zgradbe: v letu 1907 — 66.605 K, v letu 1910 pa 602.410 K,

torej v letu 1907 vsega skupaj le

333.478 K, v letu 1910 pa 1.809.010 K,

torej približno za **1,500.000 K** več.

Naravno je, da pri taki forisirani podpori kulturnih interesov ne zadostujejo več davčne doklade na direktni davek. Nekoliko jih bomo morali zvišati, ali ljudstvo bo lahko nosilo to breme, ker se bo vsled občekoristnih javnih naprav ojačila davčna sila. Liberalci bi doklade zvišali ravno tako kakor mi, pa ljudstvo bi ne imelo nič od tega. Pod vlado S. L. S. pa se veliko več storji za davkopljevalca, nebo bo znašal majhni znesek njegovih davčin.

Sedaj pa splošna politika. L. 1907 sem vam bil zelo hvaljen za sijajno izvolitev. Ko sem pa postal zraven tega še deželnemu glavarju, nisem več mogel obojega tako izvrševati, kakor bi rad. Zato sem odložil državnozborski mandat. Dobili ste dobrega naslednika gospoda profesorja Evg. Jarca. Vkljub temu z vnemo zasledujem državni zbor. Lahko rečem z gotovostjo, da bo državni zbor razpuščen in meseca junija boste imeli zopet volitve. Volite kandidata, ki ga vam bo priporočala S. L. S. (Ogromno odobravanje.)

Nato se oglaši k besedi gospod poslanec Matjašič: Gospod deželni glavar je vse istinito podal. Kot vaš rojak se posebno zanima za vaše koristi. Hvaležni mu moramo biti za njegovo vnemo. On se ne ustraši dela. Bog ga živi! Ravno tako imamo tudi delavnega okrajnega glavarja g. Domicelja, ki se trudi za napredok Belekrainje.

Na predlog g. Bohteta se izreče popolno zaupanje poslancem S. L. S.

Ko se je oglašil k besedi g. Matjašič, gospod župan Skubic prebral brzozavni pozdrav gosp. poslanca Jarca, g. Mihelčič s trikratnim živim na cesarja shod zaključil.

Po shodu si je ogledal gospod deželni glavar za gospodinjsko šolo namenjeno poslopje, o katerem se je zadowoljno izrazil. To je pač jasen dokaz, da bo kmalu ta šola ustavljena.

Nato se mu je poklonil mestni zastop z gospodom županom M. J. Skubicem na čelu.

Izjave vodilnih politikov o odgovornosti zbornice.

Načelnik »Vseslov. Ljudske Stranke« poslanec dr. Ivan Šusteršič

izjavlja o vprašanju razpusta zbornice v »N Fr. Presse«:

»Razpust zbornice je naravna posledica brezupnega položaja v zbornici.

Vzornemu možu — umrlemu podobarju in c. kr. konservatorju J. Vurniku — v spomin.

Amicus Tuus et meus artifex maximus gentis nostrae mortuus — Tvoj in moj priatelj, največji umetnik našega rodu je mrtev. — Ta lakonična vest prijateljeva me je kakor strela z jasnega zadeba in v dno srca pretresla. Škoda moža, ki ga je veliko prezgodaj pokrila zemlja, moža, ki je stal na višku svojega umetniškega razvoja, ki bi bil s svojo globoko intuicijo, s svojo trezno, umerjeno estetsko sodbo, s svojo neprimerno pridnostjo in vestnostjo v izdelovanju umetnih in umetno-obrtnih izdelkov še silno lažko obogatil našo cerkveno umetnost.

Zal mi je — priatelj, ki si mi sporočil bridko vest — da ne morem ustreči Tvoji želji in pisati nekrologa, popisati njegovih del, kakor zaslubi, ker mi ni na razpolago drugega nego slab, pozbavljen in poleg tega še na vse strani obložen spomin.

Zato te vrste ne bodo dovršena slika vrlega moža, ampak le slaba senčna podoba, da naša javnost vsaj ob smrti izve zanj, ki je v življenju kot tiha vijolica skrito le malokomu znan dehtel in deloval.

V 62. letu starosti je njegovo telo vzel vase tiki grob, duša njegova je pa pohitela po plačilo pred prestol Vseslovenskega, kateremu na čast je bilo po-

Kot opozicionalec trdim, da bi Bienerth z razpustom zbornice napravil državi in narodom veliko večjo uslugo, kakor če bi odstopil, ker bi odstop v tem trenutku ne imel nobenega pametnega smisla. Kaj bi se pridobilo s poizkusom, sedanjo zbornico še rešiti? V najboljšem slučaju to, kar čuti obešenec, predno ga obesijo, zbornica bi morebiti životariła še nekaj tednov ali mesecov, ne da bi kaj uspešnega napravila, po kratkem času bi se morala itak razpustiti, ne da bi izvedla le eno najbližnjih važnih nalog: brambeno in finančno reformo. Hladnen opozavalec, ki gleda na celoto, mora zato pred razpustom reči: Čim preje, tim bolje! Govori naj ljudstvo, ki naj izvoli novo zbornico in odloči nasprotstvo med vladom in opozicijo, kar odgovarja ustavnim načelom. Vse drugo bi bilo mazaštvo, ki bi le poslabšalo položaj, ker bi pozneje bilo tu premalo časa. Kratko: sedanja zbornica bi nič ne napravila, če tudi bi se vrlada desetkrat izpremenila. Sedanja zbornica je že umrla, naj se kmalu kopljje.«

Poslanec dr. Korošec

izjavlja v »Zeit« glede na položaj:

»Zbornica je storila svojo dolžnost, zato lahko gre. Nepravična in neutemeljena so očitanja prvih ljudskih zbornic, če da ni nič storila. Ustvarila je avstro-ogrsko pogodbo, nalogo, ki jo privilegirani parlament ni mogel zmagati v desetih letih. Ob aneksijski krizi, ko smo že menili, da čeprav gromenje topov ob Drini, se je država pravilno in dokazala, da je Avstrija še v svoji notranjosti krepka in zdrava. S poslovnikovo izpremembo je napravila prostot pot novemu poslovniku, ki lahko v vseh slučajih omogoči delomožnost zbornice. Uradništvo se je zadnji čas približalo ljudstvu in ljudstvo se je pridno udeleževalo ustavnega življenga in upravne kontrole, kar dokazujejo številni iniciativni predlogi in interpelacije. Da pa doživi svoj višek delosposobnosti, mora prestati jekleno koplj, nove volitve. Prva ljudska zbornica se je vrlo držala in ni kompromitirala prijateljev splošne in enake volivne pravice.«

»Slavisches Tagblatt« pa objavlja sledetečo dr. Koroševe izjavo.«

»Prva ljudska zbornica je razpadla v svoji notranjosti in je zrela za konec. Vse injekcije bi ji pomagale tedne ali mesec, nič bi pa ne koristile ljudstvu in državi. Tudi izprememba vlade bi ne ozdravila notranjega razpada. Pretrhla in preslabila je že sedanja zbornica, da izvede velike naloge, ik čakajo rešitve v bližnji bodočnosti. Politične, narodne in socialne fluktuacije in oskulacije povzročene po splošni in enaki volivni pravici so po volivnih okrajih veliko izpremenile, kar je pri mnogih poslancih povzročilo negotovost. Ljudska zbornica se mora za to obnoviti. Najboljši pa moramo zavrniti tiste poslance, ki z neutemeljeno škodoželjnostjo zaradi hitrega izčiščanja prve ljudske zbornice izvajajo skele in veterne argumente proti bistvu ljudske zbornice, proti splošni in enaki volivni pravici.«

Prva zbornica splošne in enake volivne pravice se je začetkom naravnost imenitno obnesla, in je postavila v senco in osramotila privilegirani parlament. Deset let je privilegirani parla-

ment zastonj delal na perfekcioniranje pogodbe z Ogrsko, ljudska zbornica je to delo izvedla z dvetretinsko večino. Vsi poizkusi glede na izpremembo poslovnika so bili prej zaman, ljudski zbornici se je pa posrečilo, da je napravila prostot pot definitivni reformi. Vsačko leto je spravila, če tudi s težavo, pod streho proračun, niti enega odloka po § 14 ni bilo v času ljudske zbornice. Ob aneksijski krizi se je držala zbornica izborna. Ni bil slučaj, da so se aktivno udeleževali vseh teh velikih del slovanski narodi.«

Klub temu se je napravila velika politična napaka, da so od takozvanih vladnih poslov izključili slovanske stranke, ki so se našle v »Slovanski Uniji«.

Nemške stranke so se trdovratno branile vsake koalicije s strankami »Slovanske Unije« in s tem podpisale smrtno odsodbo sedanjemu parlamentu. Sami niso bili sposobni, da rešijo reforme, ki čakajo rešitve, izpremembo zistema so odklonile in tako je prva zbornica, izvoljena po načelih splošne in enake volivne pravice, zbolela na bolzni marasmus senilis, katera bolezna je neozdravljiva in se mora zato aperiati na volivce, da se sploh reši parlamentarizem.

Poslanec Udržal,

načelnik češke agrarne stranke, izjavlja v »Venkovu« o položaju med drugim: »Kakor hitro je bilo mogoče spraviti parlament do kakega dela le po grožnjah ministrskega predsednika, je bila trajna, uspešna delozmožnost zbornice izključena. Ker so se Bienerthove grožnje prevečkrat ponavljale, so izgubile ostrino tudi pri vladnih strankah. Ko je pri zadnji seji klubovih načelnikov odkrito grozil z razpustom zbornice, je moral znati, da to smatra opozicijo za napoved vojske. Kratko, baron Bienerth je vrgel »Slovanski Uniju« bojno rokavico in »Slovanska Unija« jo je pobrala. Od tega časa naprej je storila »Slovanska Unija« zgolj svojo dolžnost, ker je bila dolžna svojemu ponosu, da se ne ustraši Bienerthovih groženj. Za realiziranje novih davkov in nepopularnih vojaških bremen je imel Bienerth vedno dovolj puguma in jih je znal z grožnjami izsiliti od večine. Za ljudske potrebe, n. pr. socialno zavarovanje, ni imel nikdar časa in tudi misla ne. Vsi nemški narodi v Avstriji, osobito Slovani, znaajo natančno ceniti vrednost parlamenta. Upreti smo se morali zato proti pomovirjenju parlamentarizma s hegemontijo manjšine. Bienerthov vladni sistem je vtelesil avtokracijo, v kateri je obvladovala manjšina proti vsem načelom parlamentarizma dejansko večino. Dosedanji sistem se mora s konjenino iztrebiti, da se izboljšajo razmere. Zeleti bi bilo, da bi se v Avstriji, deželi neverjetnosti, oziralo na nравne razmere. V tem slučaju bi seveda ne mogli več izhajati z vladom Bienerth III.«

Pred razpustom zbornice.

Ministrski svet sklenil razpust zbornice.

O položaju so došla sledeča poročila: Včeraj dopoldne ob 11. uri se je vr-

šil ministrski svet, ki je sklepal o usodo I. ljudske zbornice. Posvetovanja so trajala do 2 popoldne. **Ministrski svet se je načelno izjavil za to, da se zbornica razpusti.** Ministrski svet je tudi sklepal o tem, koliko časa naj bi veljal s § 14 uveljavljeni začasni proračun. Bienerth bo najbrž v petek cesarju poročal o sklepu ministrskega sveta, v sotočju se pričakuje, da izide dekret, s katerim se razpusti državni zbor. Če ne bo kakih posebnih zadržkov, je usoda zbornice zapečatena.

Kdaj bodo nove volitve?

To še ni določeno. Krščanski socialisti se zavzemajo za to, da bi bile volitve kmalu, drugi pa žele, naj bi bile jeseni. Bienerth se bo posvetoval o času volitev z deželnimi šefi. Z grofom Thunom je že konferiral.

Poslanec dr. Šusteršič

je bil včeraj pri Bienerthu, s katerim sta konferirala o zadevah kranjske dežele in o času novih volitev.

Za nove volitve

so se stranke že pričele pripravljati. Nemške stranke bi rade ustanovile nemški blok proti socialnim demokratom. Na Češkem upajo iztrgati socialnim demokratom 12 mandatov. Tudi češke stranke se pogajajo za kompromis ob bodočih državnozborskih volitvah.

Razpust češkega deželnega zbora.

Iz Prage se poroča, da se zavzema grof Thun za razpust češkega deželnega zborja, ki v sedanjih razmerah ne more delovati.

POZDRAV NAŠE MORNARICE NEMŠKEMU CESARJU.

Dne 25. marca se je na povelje admirala prestolonaslednika Franc Ferdinandu zbrala v Fasanskem pristanišču avstrijska mornarica v dveh divizijsih, da pozdravi nemškega cesarja. Zbranih je bilo 47 vojnih ladij, 7 torpedovk, 26 torpednih čolnov, 2 podmorska čolna in 6 manjših ladij. Ob 6. zjutraj je ukazal prestolonaslednik razobesiti poveljniško zastavo. Ob 7. zjutraj so zapustile ladje pristanišče. Ob 7/4 na 10. uro je bilo naznanjeno, da se približuje jahta nemškega cesarja »Hohenzollern« z ladjama »Sleipner« in »Königsberg«. Ko so se ladje nemškega cesarja približale na 2000 m, je vsaka avstrijska ladja ustrelila 21krat nemškemu cesarju na čast. Nemški cesar se je peljal hitro med obema avstrijskima divizijsama. Godbe na avstrijskih ladjah so igrale nemško himno. Nemški cesar je stal sam na zgornjem poveljniškem mostu, njegov štab pa na poveljniškem mostu. Ladja »Königsberg« je s streli odzdravljala avstrijski mornarici. Nato so avstrijske ladje manevrirale tako, da so nekaj časa spremljale nemškega cesarja. Nemški cesar se je signali zahvalil za izkazano mu čast in pohvalil manevre avstrijske mornarice.

PODODESK ZA SOC. ZAVAROVANJE je v svoji petkovi seji dokončal posvetovanja o soc. zavarovanju. Se jje imel pododek 50.

skromen, da si ga po videzu lahko imel za enega izmed preprostih gorenjskih mož, tako je tudi njegovo umetniško delovanje dičila brezprimerna skromnost.

Če si ga vprašal, zakaj ne poskrbi, da bi se njegova dela na ta ali oni načini javnosti sporočila in osvetlila, da bi s tem cerkvena predstojništva nase opozoril in si s tem več in v materialnem oziru boljše delo pridobil, ki bi mu njegove skromne življenjske razmere izboljšalo, je odgovarjal takole: »Ne, ne! Komur moje delo ugaja, me bo že našel; tega pa nečem, da bi bil kdpo pozneje razočaran.« In če si mu kazal, da drugi tudi poskrbe, da se o njih imenu in delih v javnosti govoriti in piše in da so si pri enakem delu zelo oponigli, je tako lepo odgovoril: »Če so moja dela kaj vredna, se bo že v stoletih o njih pisalo; če pa takrat ne bo vredno o njih pisati, naj se pa tudi danes nič ne!« Tako njegove lastne besede! Tako je mož poleg svoje umetnosti na svoj obstanek pozabil, dasi je vedno in pridno delal brez prestanka.

Umetnost cerkvena, saj cerkvi je bilo njegovo življenje posvečeno, mu je komaj skromnega vsakdanjega kruha dajala; dočim si je ta ali oni, ki si je s cerkvenim delom svoj kruh služil, svoje gnezdo prav udobno postlal — kar je pač vsakomu privoščiti — je on siromak ostal, zlasti zato, ker mu ni bila poglavitna reč zasluzek, ampak delo takoj natančno dovršeno, da nihče ne more reči, da je le enkrat premalo z

svečeno celo življenje in vse delovanje rajnikovo.

Janez Vurnik je bil mož stare korenine, čvrste, visoke postave, redkih, dobro pretehtanih in natančno premišljene besedi, da se lahko reče, da ni prisla nepotrebna beseda iz njegovih ust: malo govoril, veliko misil, zato je pa tudi vselej natančno, določno, jasno preciziral s par stavki stališče in ga podprt z izbornimi argumenti. Poleg tega je bil izredno blagega srca: raje je sam na tistem trpel, nego da bi komur koli čeprav le na videz kako težavo napravil. Prav zato so ga kljub odločnemu katoliškemu mišljenju in zvestobi do S. L. S. tudi vsi nasprotniki visoko spoštovali.

Bil je res katoličan, kakršni niso tako pogosto sejani, ne katoličan vsled tega, ker je njegovo delovanje segalo v katoliške cerkve, ne zato kakov da bi mu to dobička donašalo — saj je živel in umrl v silno skromnih razmerah — ampak katoličan vsled globokega prepričanja, da je katoliška vera edino sredstvo, da človek uteši hrepenenje svoje duše, edina pot, po kateri pride posameznik pa tudi cel narod do prave

Dnevne novice.

+ **Občni zbor Gospodarske zveze**
bo jutri ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih »Gospodarske zveze«.

+ **La Patria del Friuli in beneški Slovenci.** V Vidmu izhajajočem listu »La Patria del Friuli« se vedno ne da miru posojilnica, katero je ustavil pri Klodičih č. g. kaplan Škur. Ona vidi v ti posojilnici veliko nevarnost za Italijo. Minoli petek je priobčila dolg članek, v katerem nasvetuje italijanski vladni sredstva, s katerimi bi se dali beneški Slovenci na najizdalnejši način poitaliančiti. Taka sredstva bi bila po mnenju omenjenega lista železnica, ceste in šole, ki bi povzdignila gmotno in duševno stanje beneških Slovencev. Za šole naj bi se izvezvale in pripravile Slovenke. Take učiteljice, ki bi se z otroci dobro razumele, bi bile najpripravnje sredstvo za italijanizacijo beneških otrok. Učiteljice Italijanke bi takega posla ne mogle prav vspešno opravljati.

+ **Pri jubilejnem slavnostnem zborovanju bratovščine sv. Mihaela**

dne 26. marca na Dunaju, ki je ena najuglednejših in najstarejših katoliških organizacij v državi in šteje v svoji sredi od nadvojvod pa do preprostih meščanov najboljše može in žene katoliškega tabora v Avstriji, je bil prvi slavnostni govornik dr. Krek. O njegovem govoru, ki je slikek pomen paščeva v naši dobi in se dotikal največjih problemov v boju modernih stremljenj, pravijo katoliški nemški listi, da je na navzoče vplival s tisto sugestivno močjo, ki jo ima le dr. Krek v oblasti. Govor sam priobči, kakor čujemo, najbržeje »Čas«. Omenjamamo samo, da so bili pri tem jubilejnem slavnostnem zborovanju med drugimi navzoči: nadškof dr. Nagl, pomožni škof dr. Zschöfke, princesa A. Windischgraetz, princesa Fanny Liechtenstein, knez in kneginja Paar, knez Ernst Windischgraetz, knez Zdenko Lobkovic, kneginja Henrieta Liechtenstein, kneginja Windischgraetz-Radziwill, grof Günther-Stollberg, grof Kalnoky, dedni grof in grofica Trauttmannsdorf, grof in grofica Harrach, grof Montjoye, grof in grofica Marshall, grofice Szechen, Moncenigo, Czernin-Fries, Kielmannsegg-Paar, Zichy, Desewif, Silva-Tarouca, grof Walterskirchen, baron Spinette, poslanci dr. Drexel, Kunschak, Anderle, Walcher, Korošec, Benkovič, katoliški dijaki, duhovniki in redovniki, občinski svetniki itd. Da je bil pri tako oddieli prireditvi povabljen za slavnostnega govornika dr. Krek, priča tako o velikem ugledu, ki ga on sam uživa, kakor tudi o ugledu katoliških Slovencev, na kar snemo biti pač ponosni.

+ **Novakovi dediči in Novakova zapuščina.** Nemški listi so prinesli vest, da je dedič že najden v Gradcu, ki je baje steklar Marko Novak. Kakor poročajo, je »storil že vse potrebne korake«, da dobi dedičino. To ni resnica, ker »potrebni koraki« in vsi podatki se dobe v župnijskem arhivu v Ribnici in do sedaj se še ni nič izdalo. To v informacijo. — Dan na dan se oglašajo dediči ustmeno in pismeno. Popolnoma brez potrebe. Ako bo kaj dedičine, bo sodnija poiskala postavne dediče in se ni treba oglaševati, sicer bo moral župni urad v Ribnici odpreti posebno pisarno le za dediče. Vsem odgovoriti je naranost nemogoče. Kolikor je znano sta v sorodu le dve rodovini, ki izhajate iz Ribnice št. 98, to je Suščova in Miklova. Ostali si delajo le nepotrebna pota

dletom uskal ali pri brušenju z glavnikom le enkrat premalo potegnil. Prav zato je pogosto raje v svojo škodo in izgubo delai, nego da bi delo le površno dopolnjeno oddal. Ta natančnost je potekala iz njega globoke verske zavesti, iz preprtičanja, da dela za Boga, ki si je v cerkvi, in mali hišici na oltarju izbral svoj sedež, da med nami osceno prebiva. Bil je pač podoben onemu mojstru, ki je stavil streho enega izmed slovitih gotskih stolpov v Nemčiji (morda onega v Strassburgu). Prašali so ga: čemu vendar tako natančno in vestno vsak kamen izdeluješ, ko noben človek ne bo mogel s tal videti ali je slabo ali dobro izdelan! Da se le izdaleka vidi, kakor da je dobro nařen, je pa prav. Škoda toliko nepotrebne dela! Bogoljubni mož je pa odvrnil: Ko bi delal samo za ljudi in samo za oči, bi bilo gotovo prav, kar mi pravite; ljudje res ne bodo videli, ali je delo površno ali natančno; toda Bog, za česar čast in slavo delam, ta bo pa natančno videl, kako sem svoje delo izvršil, naj je še taka višava.

(Konec.)

in stroške. — Tuđi še ni dognano, koliko je resnice na tej dedičini. Sedaj je vzel vso zadevo v roke ugleden mož, ki bo poizvedoval, če je sploh kje kaj denarja in če ni že stvar zastarela. — Poslebo še enkrat naglašamo, da ni vsak dedič, ki se piše Novak, ampak le oni, kajih rod izhaja iz Ribnice št. 98 od leta 1792. dalje. Vsi Novaki so razburjeni in se obračajo za pojasnila o dedičini do poslanca, župnih in županskih uradov. Vsak Novak hoče biti dedič. Pričela so se pa tudi sleparstva. Marsikdo se obrne do različnih agentov in »Genealogov«, ki obljudujejo zastonj vse potrebne podatke. Ko pa dotični piše, zve, da se zahteva takoj 100 K za potrebne informacije. Dunajski časopisi so prinesli naslov nekega Herman Hermanna, genealoga na Dunaju, Gersthof Bastiengasse 24, ki v zastonj posreduje. Baje je pri njem nasedlo že več Novakov posebno okoli Sevnice, Rimskih Toplic in Celja. Naj si nikdo po nepotrebniem ne dela stroškov. Če je na vsem kaj resnice — bo treba še počakati. Vse bo natančno pojASNIL »Slovenec«.

+ **Umrl je včeraj v Vipavi načelnik požarne brambe Ivan Mesesnel, posestnik, kotlarski mojster in večletni občinski svetovalec.** V svojem rokodelstvu je bil izvrsten strokovnjak in vipavski okraj bode težko dobil takoj veščega moža. Naj v miru počiva!

+ **Nemški cesar na Jadranskem morju.** V tork zjutraj je odplula iz Pulja pod poveljstvom poveljnika vojne luke viceadmirala pl. Ripperja, cela rezervna eskadra, obstoječa iz vojnih ladij: »Nadvojvoda Karol«, »Nadvojvoda Friderika«, »Babenberg«, »Cesar Karol VI.«, »Szigetár« in okolu trideset torpedov. Eskadra je odplula iz luke proti Rovinju in ondi pozdravila nemškega cesarja in cesarico na nemški jahti »Hohenzollern« ko je ista priplula v naše vode. Pozdrava se je udeležil tudi naš prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand s svojo soprogo vojvordinjo Hohenberg, katera sta bila ukrcana na vojni ladji »Cesar Karol VI.«. Popoldne ob trijetrt na eno je priplula eskadra zopet v vojno luko. Ko je priplula vojna ladja »Karol VI.« s prestolonaslednikom in njegovo soprogo na krovu, pozdravile so cesarskega princa vse v službi stoječe vojne ladje s streli iz topov. Na gradu je plapolal nadvojvodov prapor. Ko se je eskadra usidrala v vojni luki se je prestolonaslednik s svojo soprogo preukrcal na vojni ladjo »Szigetár« katera je odplula s cesarsko družino zopet pred Brionski otok, kjer se je nadvojvoda s svojimi izkral.

+ **F. S. Finžgar v Zagrebu.** Iz Zagreba nam poročajo: 22. pr. mes. je predaval v prostorih katoliškega akadem. društva »Domagojo« pisatelj F. S. Finžgar. Bilo je prvi pot, ko je predaval pesnik v »Domagoju« in bilo je gotovo tudi vsled tega vse polno nove hrvaške generacije, bogoslovcev, učiteljic in njihovih koleginj z učiteljišča, srednješolcev in veliko število drugih priateljev »Domagoja«. Čuli smo ga in sprejemali iskre od ognja, ki nam jih je dal. Predavatelj se je spominjal prvega sestanka hrvatskih in slovenskih abiturientov pred dvajsetimi leti. Bili so vsi navdušeni, vsi so hoteli delati, a nikdo ni pokazal poti, po kateri naj bi šli. Edini rezultat onega sestanka je bil, da je zašla hrvatska tamburica tudi v slovenske pokrajine. Predavatelj je čestital mladini, ki se zbira v »Domagoju«, ker ve, kaj hoče in kje je njen cilj. V ostrih besedah je nato grajal liberalizem in njegovo »svobodo«. Liberalizem je boj vsega in proti vsemu, nebrzana konkurenca, in takrat, ko je imel liberalizem največ moči, je zmagoval »lump in denar«. Poštenje je postal brez vrednosti. Industrija hrvaška in slovenska je v tujih rokah, a Hrvat in Slovenec sta postala »raja in llapec«. Zlu, ki ga je zadal liberalizem našemu narodu, se more odpomoci samo z zadrugarstvom in organizacijo. A v krščanskih organizacijah je edini lek proti liberalizmu in indifferentizmu. Vsak intelligent, vsak študent, je dolžan, da organizuje ljudstvo. To je dolžan svojemu narodu, ker se ima njegovemu znuju in žuljem zahvaliti za svojo inteligenco! Ni cilj izobraževanja samo v tem, da dvigne posameznike, temveč da ljudstvu koristi. Vse organizacije morajo temeljiti na krščanski podlagi. Samo dve stranki ste na svetu — Bog in satan — aut! aut! Treba je, da se borimo proti satanu in njegovim apostolom do poslednje kaplje krv, da rešimo narod in vero njegovo. Ker lopov je oni, ki trže temu narodu iz srca verske resnice, a zanje mu ničesar ne da. Lopov je oni, kdor mu vzame srečo in mir, a ne da nadomestila. To delo — je pot preko Kalvarije, in edino plačilo, a največje plačilo za to je ljubezen naroda, ki pozna onega, kdor mu dela

dobro in mu vrača z ljubezni. Težko delo je, polagati kamen vrh kamna, a zato je večje plačilo mirne zavesti izvršene dolžnosti. — To je na kratko obris predavanja F. S. Finžgarja. Padle so gotovo njegove besede na ploščata in rodile bodo stoteren sad. Zato mu v imenu »Domagoja« in vseh njegovih gostov kličemo na tem mestu — iskrena hvala!

+ **Metliške novice.** Na milariji obolelo in umrlo je v naši fari več žensk. Kaj povzroči to bolezni, zdravni sevne ne more najti. — Preložitev okrajne ceste pod Veselico pri Metliki je dovršena. Delavci so prešli na progno Drašeči—Vidošiči. — Nekti delavec se je pri streljanju kamenja pri Grabrijanovi hiši ponesrečil. Strel mu je koleno na levi nogi razbil. Upati je, da okreva. — Nekateri ljudje, ki se jim z lahkó zasluzenim denarjem našega ljudstva dobro godi, so si naročili na Jožefovo mestno godbo, da tako prosiatev god svojcev. Tudi nekaj za bogove.

+ **Prva dolenska posojilnica v Metliki je izključila tri naše može, ki so liberalcem tako na poti, kot trn v peti.** To dejanje nam vsiljuje misel, da se boje teh mož pri občnem zboru in da je posojilnica v denarnih stiskah, ker dolgo ve iztrjuje. Gospoda Gustina pa moramo vendar vprašati, če je pozabil na oni čas, ko je okoli županov in naših poslanec moledoval za pošto v Metliki. Ali se spominjate, kako ste Matjašču delali poklone kot kakšnemu principu. Le naprej, — le igrate se z ognjem. Povemo vam le to, da bi se pod Ganglom kaj takega nikdar ne bi zgodilo, dasiravno je bil naš politični nasprotnik, kajti on ni bil slamlnat mož. Če vam bodo Masarykovci svetovali, boste se obžalovali.

+ **Imenovanja pri državni železnici.** Adjunkt in načelnik žel. postaje Bohinjska Bela Viljem Kelej je imenovan za postajenčnika v Grosupljah, adjunkt in komerciell zastopnik v Divači Ivan Soklič pa za postajenčnika v Bistrici-Bohinjsko jezero.

+ **K oporoki gospe Hočevarjeve.** V nadaljnjih točkah svoje oporeke določa gospa Hočevar 25.000 K kot kapital za svete maše v kapelici krške bolnice. Duhovnika, ki naj daruje vsak dan sv. mašo, naj določi do svoje smrti gospod Renier, lahko pa je to tudi sam, 62.000 krom je zapustila za dijaško ustanovo, ki naj ima ime »Martina«. in Josipine Hočevarjeve dijaška ustanova. Dijaških ustanov bo pet po 450 K. Nadalje določa oporoka: 48.000 K za osem ustanov za osem gojencev, ki obiskujejo krško meščansko šolo, 24.000 K za dve ustanovi gojencem obrtnice šole v Ljubljani, ki so absolvirali meščansko šolo v Krškem, društvo gospej krščanske ljubezni sv. Vincanca Pavlanskega kapital 16.000 K, da se iz te vsote daje v »Josefinumu« hrano ubogim, delanezmožnim služkinjam, Lichtenthurnovemu zavodu 20.000 K, da se iz te vsote skrbi za primerno število ubogih deklic iz Krškega in Radovljice, 6000 K za dve ustanovi, ki naj omogočita vsako leto dvema ubogima otrokom, se zdraviti v kopališču Grado, Elizabetni otroški bolnici 6000 K, otroškemu zavetišču v Florijanski ulici 6000 K, Ljudski kuhinji 3000 K, Filharmonični družbi 6000 K, sirotišču v Kočevju 6000 kron, bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 10.000 K, za podporo sitarjem v Stražišču pri Kranju kapital 2000 K, od katerih obresti naj občina vsako leto razdeli na obletnico njene smrti, požarni brambi v Krškem 1000 K, meščanski gardi v Krškem, požarni brambi v Vidmu 800 kron, revežem v Krškem 2000 K, za župno cerkev v Krškem in za podružnico 10.000 K, župniku J. Renierju 10.000 K, da iz tega kapitala da, če uvidi potrebo novih orgelj v krški župni cerkvi in tamen 6000 K, za poprave v podružnični cerkvi 4000 K, revežem v Vidmu 600 K, za svete maše v krški župni cerkvi 1000 K, trem graškim dobrodelnim društvom pa 6000 K, za svete maše v župni cerkvi v Smartnem pri Kranju 1000 K, hišnemu zdravniku dr. Gallacheru 4000 K, za kirurgične instrumente v krški bolnici 6000 K, za zgradbo kapelice na krškem pokopališču 15.000 kron, društvo za otroško varstvo v krškem okraju 15.000 K, ljubljanskemu nemškemu solskemu kuratoriju za nemške šole na Kranjskem 50.000 K, društvo za bolne na pljučih na Kranjskem 20.000 K, vseučiliščnikom J. Prazniku, Milanu Kalanu, Francu Lampetu po 1000 K, društvo za podporo nemških visokošolcev na Kranjskem 12.000 K, za ustanovitev otroškega in dekliškega zavetišča v Radoljici 200.000 K. Izpeljava in varstvo zavoda je naročena dekanu radovljiskemu. Vpokojenemu polkovniku Bošehiju 5000 K, 8000 K za dva altaria v krški župni cerkvi, svoji prijateljici Mariji Zerjak 2000 K, župniku Renieru 30.000 K, preostanek, ki ostane

ne po teh izplačilih še v graski eskomptni banki, dobi župnik Renier, da ga porabi v dobrodelne namene tekom svojega življenja pa o tem kapitalu župnik Renier ni nobenemu dolžan dajati računa.

+ **Goriški velodrom prodan.** Znani velodrom, kjer so se vršile pred leti tudi slovenske prireditve in ki je bil last Goriupa, je kupil goriški magistrat. Pravijo, da bo služil ta prostor za zgradbo nove vojašnice.

+ **Novo generalno mesto v Puli.** Naredbeni list javlja: Cesar je odredil, da se imata zapovedništvo vojne luke v Puli dodeliti en general. Delokrog dodeljenega generala določi zapovednik vojne luke, ki mu izroči tozadne posle.

+ **Podružnica avstrijskega mornariškega društva** se je ustanovila včeraj v Gorici.

+ **Ameriške vesti.** V Unity Station, Pa., sta bila poročena g. Ivan Kirn in gospodična Ljudmila Šober. — V Oregon City, Ore., se je poročil g. Matevž Škof z gospodično Marijo Kurnik. — Slovenci v Broughtonu, Pa., in v Willcocku, Pa., si hočejo kupiti svoje pokopališče. Izvolil se je odbor iz vseh slovenskih društev, ki bode vodil vse predpriprave v to. V istem kraju bodo zidali tudi novo župnišče. Cerkev je bila zgrajena pred štirimi leti. — V Salemu, Ore., je umrl Ivan Zakelj, star 28 let. Mučil se je blizu dve leti, ker je imel kostno jetiko. Pred enim letom so mu odrezali levo nogo pod kolennom. — V Denveru, Colo., je umrl Josip Krašovec iz Matulje na Blokah. Pokojnik je bil star 48 let in zapušča doma žalujočo vdovo s štirimi nedoraslimi otročici. Ranjki je bil že v drugič v Ameriki; zadnjič je prišel pred dvema letoma z namenom, da si kaže prisluži, toda место tega ga je dohitevila nizprosna smrt. — Umrl je v Clevelandu rojak John Boldin. Star je bil 52 let. Bolehal je za vodenico nad tri mesece. Pokojnik je doma iz Zužemberka iz vasi Trebce. — V istem mestu je umrl v mestni bolnišnici rojak Marko Zubukovec, in sicer za vodenico. Star je bil 39 let. Pokojnik je bil doma iz dobropoljske fare, kjer zapušča mater in eno sestro.

Ljubljanske novice.

+ **Ij Šentpetersko prosveitno društvo** vabi k prireditvi, ki jo ponovi na splošno željo v nedeljo dne 2. aprila t. l. v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Spored: 1. Petje društvenega mešanega zbora: a) A. Vilar: V mraku, b) Aljaž: Domovina. 2. Govor. 3. Domen. **Narodna igra s petjem v petih dejanjih.** — Po Jos. Jurčiču spisal Ivo Česnik. Začetek točno ob 12. uri zvečer. Vstopnina: Sedež I. vrste 1 K 30 v, II. vrste 1 K, III. vrste 70 v; stojisci 40 vinarjev. — K obilni udeležbi vabi odbor.

+ **Predavanje S. K. S. Z.** Sinoči je predaval v »Ljudske domu« g. ing. Janko Rataj o »mleku in modernih načrnbah za preskrbo mest z mlekom«. V uvodu je podal nekako kratko analizo mleka, našel njegove sestavine in pojasnil njihov pomen in važnost v človeškem življenju. Vsled svojih zelo redilnih snov je mleko najboljši surogat, nadomestilo za opojne pijače. Abstinencia bi se vse drugače lahko širila, ko bi imeli pri nas lepo urejene mlekarne-pivnice, kot so n. pr. na Dunaju. Našel je in opisal ter s statističnimi podatki pokazal škodljive bakterije, ki se v mleku rede in množe, ki postanejo človeškemu zdravju zelo škodljive. Sklepno je prešel na preskrbo mest z mlekom. Kot strokovnjaku, ki je videl najmodernejše in največje mlekarne Avstrije, Nemčije, obiskal tudi vse znamenite sirarne v Švici, mu je bilo kaj lahko opisati in nam jasno predociti velike dunajske mlekarne, ki z dobrim, zdravim in vžitnim mlekom preskrbujejo tisoče in tisoče vsak dan. Končal je zanimivo predavanje, ki je bilo prepleteno vseskozi s praktičnimi migljajmi.

+ **Lj liberalna požrtvovalnost — humbug.** Z velikanskim tam-tam in bum-bum je napovedal

z debelimi črkami v svet ter pozivali vložnike, naj se takoj oglašijo v kreditni banki, ki jim bo vse takoj z obrestmi vred brez odtegljaja izplačala. Naša dolžnost kot kronisti je seveda, da tudi obvestimo naše pristaše o tem liberalnem sklepu, obenem pa moramo tudi naše somišljene informirati, kak zajec da za tem grmom tiči. In kaj smo zasledili? Da ljubljanski kreditni banki primanjkuje denarja ter da je vse to zopet le volilni manever — pravi pravcati liberalni humbug! Nek možiček je namreč tako nesrečen, da ima tudi nekaj hranilnih knjižic polomljene »Glavne posojilnice«, kajih posamezna ne presega vrednosti 300 K in kajih skupna vrednost je nekaj nad 5000 K. Okorajzen vsled poziva v liberalnih listih se je oglašil včeraj v kreditni banki v veseli nadi, da mu bo ista dotočno sveto izplačala. A glej! Najprej so mu rekli, naj se zglaši popoldne ter naj prinese pobotnico za cel znesek, pa bo čez kake štiri dni dobil denar. Možiček jih uboga ter se popoldne zopet oglaši, a sedaj mu pa povedo, da Kreditna banka sploh ne izplačuje ničesar na vložne knjižice »Glavne« ter da bude poslala popravek v »Slov. Narod«. In možiček je s potrim srečem zopet odšel s svojimi knjižicami — pa brez denarja. Za take dušice pa naše liberalce še nismo smatrali. Nečuveno je namreč, da si upajo ti možkarji uboge žrtve njihove »Glavne« še na ta način za norca imeti. Iz tega se pač najbolje vidi plemenitost srca naših liberalcev, in to, kar smo že davnaj povdarjali, da liberalcem ni resno na tem, da bi pomagali zapeljanim žrtvam njihove polomljene »Glavne«, marveč da je tem ljudem nesreča njih lastnih pristašev veselje. Drugače si pač tega postopanja ne moremo razlagati. Priporinjam, da je pri asancačni enketi, ki jo je sklical deželní odbor, predlagal zastopnik naše gospodarske organizacije, da je potrebno, da se najprej malim vložnikom izplačajo njih vloge ter se je sklenilo, da izpelje skupno to akcijo deželní odbor s pomočjo vseh denarnih zavodov brez razlike. Pribijemo, da je torej dr. Triller le hotel kopirati ter da liberalci ne morejo imeti drugega namena pri tej zadavi kot to, da bi še to akcijo, ki naj bi žrtvam »Glavne« pomagala, izrabljajoč jo v svoje strankarske namene, pokvarili.

Ij Seja predsedstva »Zvezze Orlov« se vrši jutri t. j. dne 30. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Histerično glasilo M. Sladičeve, ki izhaja v »Učiteljski tiskarni«, naj Gasparijevo karikaturo, kako dr. Susteršič nese v zdihljaju: »Oh, kako me teži ta težki križ! — velik križ, na katerem je zapisano »Kregar in Štefan«, blagohotno spremeni v resnično podobo: slovenskega liberalnega po boljših plačah vzdihajočega učitelja, katemu so njegovi prvaki na ramena »Učiteljskega konviktka« in »Vdovskega društva« navalili v velik križ »Jutrovi« dolgov. Ta težki križ bo učiteljstvo resnično težil, kajti poplačano liberalnemu učiteljstvu ne bo drugega — kakor »Jutrove« surovosti in nesramnosti. Za to plačil o pa mi garantiramo!

Ij Nove vrste davkopalčevalec. Smejali so se danes po Ljubljani »odprtemu pismu«, ki ga je odlični Miha Plut kot Milan Plut priobčil na adreso samega deželnega predsednika barona Schwarza v današnjem »Jutru«. Plut vprašuje barona Schwarza »ali ima on (Plut) kot avstrijski državljan kakih pravic v Avstriji ali ima samo prijetno dolžnost plačevati davke in trpeti šikanju baronu Schwarzu podrejenih organov?« Miha Plut ne plačuje niti fiska davkov, ne osebne dohodnine, ne pridobivnega davka, katerega plačuje zanj naivna »Učiteljska tiskarna«. Avstrijska država bi zaradi svojega imenitnega »državljan« Miha Pluta lahko šla že davnaj raken živžgat, če bi se zanašala na »prijetno dolžnost«, ki jo čuti v sebi Miha Plut, kadar drugi zanj, oziroma za njegovo »Jutro« fiskusu odstevajo davke. Gospod baron Schwarz bi moral že davnaj podati demisijo, če bi slonela avstrijska država na Kranjskem na takih davkopalčevalcih kakor je g. Plut, ki je, kakor danes sam priznava, že v najzgodnejši mladosti delal ljudem le škodo. Edino, kar bi državljan Miha Plut utegnil na davčnem polju storiti, bo to, da bo v danem trenotku oslabil davčno moč »Učiteljske tiskarne«. Davčni vpliv g.

Miha Pluta poznajo v Srbiji celo ženske, pri katerih se je ta avstrijski patriot oglašil za predujeme. Imajo ga torej tudi srbski davkopalčevalci v dobrem spominu in je tako njihova jeza na take Avstrijece precej opravičena. Morda v »Narodnem domu« zato porabijo Miha Pluta kot davčno specialiteteto 1. aprila ...

Ij Nove zgradbe. Del zidarjev in delavcev je se došel pretekli teden s Furlanskega in Goriškega ter so jih že sprejela tukajšnja stavbena podjetja na delo. S tem so se pričela zopet dela na napol zgrajenih stavbah, kakor tudi priprave za nove. Na vogalu Zarnikove ulice so začeli kopati temelj za viho gospe Elze Prelovšek. Na stavbišču starega vojaškega oskrbovališča je napredovala zgradba hiše Jožeta Mayerja že nad parterno višino. Na istem stavbišču že lansko jesen dozidano hišo Kuvelke so že skoro popolnoma ometali in osnažili. Parterni prostori na Erjavčevi cesti št. 2 bodo adaptirani za prodajalne lokale. Pri poslopju nemškega gledališča so zopet začeli z zidarskimi deli, istočasno so tudi začeli podirati hiše Kranjske hranilnice v Gradišču. Prostor, ki bo na ta način nastal, bodo deloma pozidali deloma porabili v opleševalne namene in je bil v ta način že parceliran. Na ta način se bo tudi reguliralo Gradišče, kakor tudi del Erjavčeve ceste. V poslopju državne obrtne šole na Mirju, kakor tudi v novi ljudski šoli na Prulah se vrše potrebna profesionistična dela. V začetku aprila se bo začelo z ometavanjem in čiščenjem. Razen teh objektov bodo do gotovili že sezidana sledenja poslopja: dva objekta za enoletne prostovoljce v Vojaški ulici, hišo dr. I. Pogačnika na Ahacljevi cesti, vili Kranjske stavbinske družbe na Cesti na Rožnik, prizidek Privškove hiše v Vojaški, oziroma Prisojni ulici, skladische tobačne tvornice, kakor tudi poslopje internata »Mladike« v Levstikovi ulici. Adaptacijska dela so v teku: v hiši Sigmunda Wutscherja v Prešernovi ulici in v hiši Ljubljanske kreditne banke v Stritarjevi ulici. Park na Bleiweisovi cesti dobi nov vhod, park na Taboru pa se namerava letos izvršiti. Na knezoškojskih parcelah pri Sv. Petru sta projektirani dve novi poslopji; za eno zraven hiše g. P. Mateliča je že izkopan temelj. Objekte starega vojaškega oskrbovališča na vogalu Franc Jožefove in Dunajske ceste bodo podrli in še letos spomladan pričeli s stavbo projektiranega poslopja Kreditne banke.

Ij Umrli so v Ljubljani: Doroteja Avsec, delavka, 66 let. — Jerica Lenassi, vdova užitninskega prejemnika, 50 let.

Ij O napadu na deželnosodnega svetnika g. Milčinskega so se včeraj popoldne raznesle govorice po mestu. Govorilo se je, da je nekdo streljal v njegovo sobo, a gospoda svetnika ni bilo v uradu. Okna so bila prebita. Kakor se sedaj meni, je nekdo streljal s fračo in prebil s svincem steklo.

Štajerske novice.

Ij Krojaški pomočniki stavkajo v Mariboru že od ponedeljka.

Ij Duh se je omračil učiteljici Lapajne v Pongercih na Štajerskem.

Ij Polkušen roparsk napad v Marijboru. V nedeljo ob 1/8. uri zvečer je na vrata stanovanja 80 let starega zasebnika Hermanna Aubela nekdo potkal. Aubel je mislil, da mu prinašajo večerjo ter je odpri. V tem trenotku je skočil proti njemu nek neznan človek ter ga pričel daviti. Aubel je kričal na pomoč. Napadalec je uvidel, da se mu napad ne posreči, zato je izpustil starča in zbežal, a pri begu ni imel sreče. Prijel ga je policijski stražnik. Napadalec je 27 let stari Viktor Schibal iz Maribora, ki je vedel, da je Aubel premožen in da ima mnogo denarja spravljenega v miznici.

Razne stvari.

Ij Čehov so našeli na Dunaju ob ljudskem štetju 98.000, 4000 manj kar pred desetimi leti.

Ij Visokošolci poletni natakarji. Nujemnik restavracije v Kestelyu ob Blatnem jezeru je najel 15 vsečiliščnikov za natakarje ob poletni seziji, in sicer 7 medicincev, 3 tehnikov in 5 juristov. Služili bodo od 25. junija do 1. septembra proti popolni preskrbi in mesečni plači 200 kron. Zglasilo se je

za natakarška mesta 500 visokošolcev.

Ij Pogrešan parnik. V Brisbamu pogrešajo parnik »Zongala«, ki bi moral pripluti pred petimi dnevi v Makay. Parnik je imel 70 mornarjev in 68 potnikov.

Ij Pri vojaški paradi ustreljen. Iz Carigrada se poroča, da je streljal na podpolkovnika v. Schlichtlinga, ki je pred nekaj meseci vstopil v turško službo, ob vojaški paradi ob navzočnosti Hasan Izred paše neki Albanec in ga nevarno ranil. Schlichtling je sin prejšnjega poveljnika generala v Karlsruhe.

Ij Koliko potrebujejo evropske armade. V časopisu »Lettura« je nekdo izračunal, koliko povzira na dan šest evropskih armad, ki stejejo v mirnem času okoli tri milijone vojakov. Vojaki potrebujejo na dan 45.000 q kruha, 30.000 q mesa, 15.000 konserv, 6 q riža, 1800 q slanine, 1260 q soli, 1860 q sladkorja, 1440 q kave in 7500 hl vina. Všetko ni sočivje in pa krompir, ki ga vojaki brezvonomno tudi veliko povzijo.

Ij Lesokopi v Južni Aziji. Do zdaj vemo, da se kopljajo le rude, premog in podobne stvari. Ali ste pa že slišali, da se koplje tudi les? Francija ima v Južni Aziji svoje kolonije, kjer se koplje les iz zemlje. Les je neke vrste smreka, kteri pravijo namhou. Les je v zemlji včasih po deset in več metrov globoko. Kako je prišel ta les pod zemljo, se ne ve. Sodi se, da je to provzročil kak velik potres ali kaka druga naravna sila. Les, kterega izkopljejo, ima to posebnost, da ne segnije v mokrem in sploh v zemlji ne. Odkod ima les svoje lastnosti, se ne ve. Ali je bil v naravi tak, ali je pa v teku stoletij dobil to lastnost. Ta les izvaja v velikih množinah v Evropo, kjer delajo iz njega mrtvaške krste za premožne ljudi. Posamezna debla so za meter in več debela v premeru.

Knjigovnosti.

Ij Nove šmarnice. Ravnokar so izšle nove šmarnice J. Seigerschmid: »Marija naša najboljša mati«, v zelo priročni obliki. Cena lično vezani knjige 1 K 10 vin., po pošti 1 K 20 vin. Dobe se v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva (H. Ničman) v Ljubljani.

Ij Martyrologium Romanum, 4°, oblika 28×20½ cm, na finem papirju z velikim tiskom, fino vezavo, z zlato obrezo, mesto 24 K samo 12 K.

Telefonska in brzjavna poročila.

ALI SE PARLAMENT RAZPUSTI ALI NE?

Ij Dunaj, 29. marca. Cesare je danes ob 10. dopoldne sprejel ministrskega predsednika barona Bienertha v enourni posebni avdijenci, v kateri je baron Bienerth predložil cesarju sklep včerajnjega ministrskega sveta.

Ij Dunaj, 29. marca. V današnji seji Nemške Nacionalne Zveze je več poslancev izreklo svoj dvom, da li res pride do razpusta parlamenta. Zlasti sta knez Auersperg in prof. Redlich podvajala, da je že večkrat nastopila takška kriza, iz katere dozdevno ni bilo drugega izhoda kakor razpust, pa je potem vendarle ostalo samo pri odgodjenju in se je zbornica po odgoditvi zopet sklical.

Ij Dunaj, 29. marca. »Neues Wiener Abendblatt« poroča, da je ministrski predsednik baron Bienerth v svoji današnji avdijenci pri cesarju slednjemu o političnem položaju poročal in mu predložil sklep včerajnjega ministrskega sveta. Zdaj se ne gre več za uporabo § 14, ker je o tem padla odločitev v istem trenotku, ko se je zbornica odgodila in je samoposebi umevno, da se bo budgetni provizorij s tem paragafom, ki ga, kakor znano, vlada smatra za popolnoma konstitucionalno sredstvo, uzakonil — ampak gre se zdaj le za razpust zbornice, oziroma za to, kakšna naj bo končno politična konsekvenca od opozicije ustvarjenega položaja. V političnih krogih se zagotavlja, da je baron Bienerth mnenja, da je treba vprašanje razpusta na vse strani dobro premisliti. Iz tega se jasno razvidi, da baron Bienerth od cesarja še nima pooblastila za razpust, ampak da si je odločitev cesar še pridržal.

Ij Budimpešta, 29. marca. Tukaj se v nekaterih političnih krogih nad razpustum avstrijske zbornice dvomi. Baje je honvedski minister Hazay izjavil, da boste obe vladil že maja meseca obema parlamentoma predložili brambnoreformno predlogo. Iz tega

nekateri sklepajo, da bo avstrijski zbornica le za kratek čas odgodena in da se bo kriza dotedaj rešila na drugačin.

SMRTNA KOSA.

Ij Št. Vid pri Ljubljani, 29. marca. Danes je tu umrl vpokojeni župnik g. Gašper Majer. Pogreb bo petek dopoldne ob 9. uri.

BOLEZEN PREDSEDNIKA HRVAŠKEGA SABORA.

Ij Zagreb, 29. marca. Bolezen dr. Neumannu se je znatno poslabšala ter se je batil katastrofe.

AVIATIKA.

Ij Pariz, 29. marca. Tu se je ponesrečil pri nekem vzletu laški aviatik Ce in se tako pobil, da je v bolnici iz dihljin.

Ij Berlin, 29. marca. Tu sta poročnik Machenturn in nadporočnik Ehrler ob 1/2 1. popoludne z vojaškega vežbališča Farman - dvokrovni aeroplani vzletela v zrak in ob 6. zvečer dospevale na vežbališče v Hamburgu, kjer sta se gladko izkrcala. Vmes sta se enkrat izkrcala in napravila 275 km v 3½ urah.

RESEN POLOŽAJ V SEVERNIM ALBANIJAMI.

Ij Solun, 29. marca. Vkljub uradnim dementijem je položaj v Severni Albaniji dan na dan slabši. Danes pričakujejo v Solunu vojnega ministra. Resna poročila prihajajo iz Peči in Djakova, koder se ljudstvo vede sovražno zoper oblasti in vojaštvo. Četaši so zavzeli več vojaških stražnic, več vojakov ustrelili, več pa ranili in razorozili, potem se pa polastili nekega kraja, kjer so dobili municijo in orožje in zaplenili tudi tri topove. Tudi iz skopelskega vilajeta prihajajo vznemirljive vesti. Iz Carigrada odidejo v kratkem Štirje bataljoni pod poveljstvom Turgut-Sefket-paše.

GROZNA SMRT TREH OTROK.

Ij Monakovo, 29. marca. Štirje otroci delavca Kroissa v Trostbergu so se igrali z ognjem. Pri tem so se jim vnele oblike in predno so prihiteli zraven ljudje, so trije dobili že tako hude opekline, da so v nekaj trenutkih umrli. Četrtega otroka, ki je dobil tudi težke opekline, so odpeljali v bolnico.

NAPAD NA MONARHISTIČNI KLUB NA PORTUGALSKEM.

Ij Pariz, 29. marca. Iz Lizbone poročajo: V mestu Alhandra, 20 milij od Lizbone, so udrli republikanci v prostore nekega monarhističnega kluba ter ranili več oseb s streli iz revolverjev. Povod napadu je bilo dejstvo, da so našli pri dveh članih kluba velike zaloge orožja, največ revolverjev in patron.

Skrajni čas je
da se obnovi na-
ročnina za
II. četrt-
letje.
▼

Društva.

Ij Društva naj na svoja naznanila listom prilepijo pet narodnih kolokvijev.

Ij Iz Kamnika. Dne 26. marca se je v dvorani »Kamniškega doma«, ki je bila do zadnjega kotička napolnjena, prvič uprizorila igra »Dekle z biserom«, katero je priredil po znani poviši gospod dr. Gvido Rant. Igra je nad vse lepo uspela. Ne bi mislili, da se bodo mogli igralci zamisliti v težavne vloge in dobo, ki je po svojem življenju tako različna od sedanjega časa, zlasti še, ker se te vrste iger še nikdar ni uprizorjalo na našem odru. Svojo naloge so igralci splošno izbirno rešili, predvsem seveda: Mirijam, Caleb, Mark, Benoni in sodnik Simeon. Najbolj nam pa je ugajala Nehušta, ki je s svojim izvrstnim nastopom želela splošno priznanje. Društvo »Kamnik«, ki se vedno lepše razvija, želimo obilo napredka na polju ljudske izobrazbe.

H. SUTTNER urar, prva največja domača tovarniška varstvena znakarstva
exportna tvrdka ur, zlatnina, srebrnina, lastna tovarna ur v Švici.

Naročajte „Slovenca“ :

Mnenje gospoda dr. I. Votruba
Prerov.

Gospod J. Serravalllo!

Trst.

Zahvaljujemo se Vam potrjujem, da sem dobil poslano izvrstno **Serravallovo Kino vino z železom** in naznjam, da sem ga rabil z uspehom pri svoji hčerki, rekonsilcentni po težki influenci. Smem ga toplo priporočati svojim kolegom kot izvrsten izdelek v dopadajoči obliki vina.

Prerov, 8. februarja 1910.

Dr. Votruba.

Veste

moja navada ni, da bi nekaj okrog govorila
kar sem samo slišala!

Pri
pralnem ekstraktu „Ženska hvala“
sem se pa

sama prepričala,

da je najboljši in najzanesljivejši pralni prašek
ter, da popolnoma nadomešča vsako bělenje
perila. S pralnim ekstraktem „Ženska hvala“
namočeno perilo, pere se v polovico krajšem
času, brez truda in popolnoma čisto.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m., sred. zračni tlak 736,0 mm

dag	Cas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
28	9. zveč.	736,6	12,0	sr. jzah.	oblačno	00
2	7. ejutr.	36,4	5,5	sr. svzh.	del. obl.	00
2	2. pop.	34,1	19,4	sr. jzah.	jasno	00

Sredna včerajšnja temp. 10,9° norm. 6,0°

Proda se:

En veliki vrtni salen 19 metrov dolg in
7 metrov širok.

En velik železni štedilnik in dva velika
voza za mrvo.

Vpraša naj se v pivovarni »Union«
Spodnja Šiška. 1022

KONJAK

891

star, prsten destilat dalmatinskega vina
je najboljše sredstvo za slabotne in
rekonvalescente. - Dobi se edino pri
tvrdki:

Br. Novaković, Ljubljana.

TRZNE CENE.

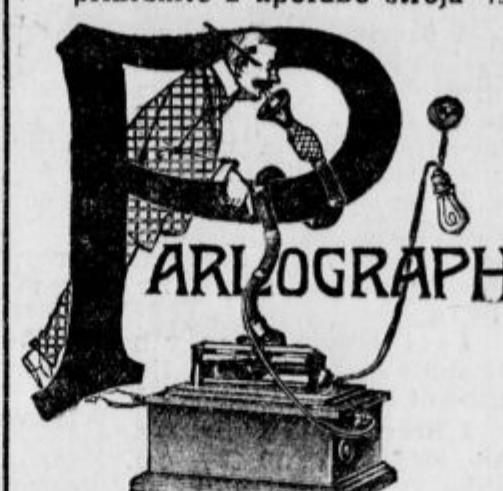
Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. marca.

Pšenica za april 1911	11:50
Pšenica za maj 1911	11:32
Pšenica za oktober 1911	10:70
Rž za april 1911	7:95
Rž za oktober 1911	8:16
Oves za april 1911	8:50
Koruza za maj 1911	5:63
	trdnejše.

Največ časa in denarja

prihranite z uporabo stroja 734

Najboljši diktirni stroj

za reševanje korespondence, izročitev naročil,
kontrola telefonskih pogovorov, koncipiranje
govorov, dalje pripraven za pisatelje, žurna-
liste itd. Prospekti in razkazovanje zastonj pri

The Rex Co., Ljubljana

Šelenburgova ulica 7. - Telefon 38.

Urtec letn. 1903

Ponudbe sprejema uprava „Slovenca“.

Dama

ki hoče pospeševati kožno
nega, ki hoče izgubiti pege,
ter dosegči nežno mehko kožo
in belo polt, se umiva le z
Steckenferd Hlijno mlečno milo
(znamka Steckenferd)
tvrdke Bergmann & Co., Te-
šan ob Labi. Komad po 80 v
se dobi v vseh lekarnah,
drogerijah in trgovinah s
parfumom i. t. d. 608

Kuharica

dobro izurjena v kuhinji, gospodinjstvu in
kmetijstvu, želi vstopiti v službo v kako
župnišče. Naslov pove uprava. 1014

Dua lokala

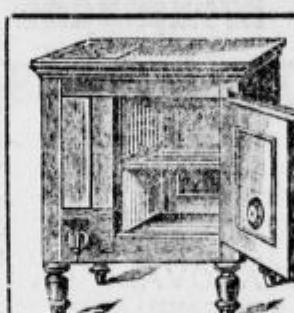
za prodajalno v najlepšem delu mesta
se oddasta takoj v najem. Vpraša se
naj: Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje
desno. 854

Organist in cerkovnik

z dobrimi spričeyali, izurjen v tem po-
klicu, išče službe. — Nastopi lahko
1. maja. Naslov pove upravnštvo. 927

Zidarji

za omet
v akordu
se takoj
sprejme-
jo pri
stavbeniku Sogl-nu, tobačna tovarna.

Simon Praprotnik

stavbni in pohištveni mizar v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7

priporoča p. u. odjemalcem svojo veliko zalogo 1020

vsakovrstnih omar za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, deli-
katesne trgovine itd. — Cena najnižja, postrežba točna.

Telegrami: Simon Praprotnik, Ljubljana. — Telefon št. 77.

Najboljši vrsti belega platna sta

Planinsko platno in Gorenjsko platno

Glavna zaloge: „Pri Gorenjki“, Ljubljana,
Pogačarjev trg štev. 3.

984 6-1

Slavn. občinstvu vladu naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani,
Šelenburgova ulica štev. 6

krovsko obrt

ter budem prevzemal vsakovrstna pokrivanja streh, kakor tudi vsa po-
pravila spadajoča v to stroko. — Cene zelo nizke. — Za mnogobrojna
naročila se priporočam velespoštovanjem

1015 4-1

Mihail Prestenjak.

— Z Brezij. Dne 25. marca so naša dekleta drugič nastopila samostojno na odru. Igrale so igrokaz »Sv. Julija, krščanska sušnja« v štirih dejanjih. Igra je sama na sebi tako težka, vendar je sleherna izmed igralk pogodila svojo ulogo. Najglobokejši vtis na gledalce je naredil konec: Julija na križu. Živo nas je to spominjalo na one čase preganjanja kristjanov, ko so jih zavoljo svete vere obešali poleg drugih muk tudi na les križa. — Obisk je bil pri zelo neugodnem vremenu zoper pričakovanje povoljen.

— Selo. V nedeljo je tukajšnje katoliško slovensko izobraževalno društvo priredilo težavno igro »Občinski tepček«. Za uvod je zapel pevski zbor prav dobro nekaj pesnic pod vodstvom g. Zabavnika. Igralci so dobro pokazali, kako je v občini, kjer je slab župan in za nič občinski odbor. Občinske seje se vrše in dokončavajo pod vplivom alkohola, kaj vrednega sklepa ali celo dela pa ni. Igra vpliva prav boljševalno na vsakega, ki ima odprt razum in ne kamnite gasrca. Fantje, le pogumno naprej!

— Prireditve »Turški križ« na Viču-Glincah se je v nedeljo zvečer v vsakem oziru izborni obnesla. Ime pisatelja te narodne igre, ki bo zlasti med tobačnim delavstvom v nepozabnem spominu in pa sodelovanje pristnega Ribničana g. Oberstarja je privabilo toliko občinstva, da je bila prostorna dvorana razprodana. Igralci in igralke so točno in pohvalno rešili svoje vloge. Za neprisiljen smeh in razvedrilo je poskrbel seveda Ribničan-Štrigalica, ki nas ni mogel lepše seznaniti s šegavostjo in narečjem ribniškim, kakor je storil g. Oberstar. Za svoj nastop je žel živahno zahvalo in ponovno: Živio Ribničan!

— Strokovnjaška sodba o Alpina preciziskih urah. Dr. H. Jaschke, asistent zvezdarne na Dunaju, piše med drugim: Rad potrjujem, da sem Alpina precizisko uro št. 104.041, ki mi je bila vročena sredji maja, od dneva nje sprejema nosil in sem dospel do prepričanja, da me je ta ura do današnjega dne v mojem pričakovanju v najpopolnejši meri zadovoljila. Med sedem tedenskim potovanjem v Trst in Puli, kjer sem imel priložnost uro vsaki dan primerjati z normalnimi urami na nihalo v tamоnjih zvezdarnah, pokazala se je mala dnevna razlika, ki pa ni nikoli presegla dveh sekund in je imela končni rezultat sedem sekund razlike. Velika izbira pristnih Alpina preciziskih ur po stalnih cenah od 20 K naprej se nahaja v Alpina glavnih zalogi Fr. Čuden v Ljubljani, Prešernova ulica 1, ki razpošilja brezplačno ilustrirane cenike.

Prvi zobčki

bodo hitro prodri, brez vsakega krča ali med časom dobivanja zob tako pogosto nastopajočih težkoč v prebavi, ako se da otrokom Scott-ova emulzija. Ona prepreči noči brez spanja, zobčki rastejo močni, ravni in zdravi. 34 letni dober sloves je porok za to trdič. To je brez dvoma, da bo ludi Vaše dete. 3109

Scott-ova emulzija

ne samo rado zavživalo, ampak tudi zelo lahko prebavilo, tudi tedaj, ako bi mu mleko povzročalo težave.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

1005

Naša obuvala

so si

spričo mnogih svojih prednosti pridobila svetovni sloves in so to priznano najboljši izdelek ob nedosežno nizkih cenah!

ALFRED FRÄNKEL, komanditna družba.

Prodajališče: LJUBLJANA, Stritarjeva ulica štev. 9.

Katalog gratis in franko.

130 filialk tukaj in v inozemstvu.

»Valerija ali zmagoslavni izhod iz Katakob. — Zgodovinska povest. — Ta povest, katero je spisal priznani poznavatelj rimske zgodovine monsignor Ant. de Wall, je zajeta iz one smrti in muke prezirajoče dobe krščanstva, iz katere so izšle najlepše povesti svetovnega slovstva. Povest, katera se vrši za časa vladanja rimskega cesarja Maksencija in Konstantina Velikega, nam prekrasno slika zmagoslavni boj proti propagitajočemu krščanstvu proti problemu pogansku in je gotovo ena najlepših povesti iz prve dobe krščanstva, katero smemo staviti v isto vrsto s »Quo vadis«, »Dekle z biseri« in drugimi povestmi, ki so si v pol leta osvojile cel svet. Pisatelj monsignor Ant. de Waal je znan širok sveta kot eden najboljših poznavalcev stare rimske zgodovine in izpod njegovega peresa izvirajo najboljši spisi o Rimu in njegovih znamenitostih, kar jih imamo. — Knjiga se dobij v »Katoliški bukvarni« in stane s poštnino vred 1 K 50 v. Vezana knjiga velja 2 K 10 v.

Srce Jezusovo vse hvale najbolj vredno; 21 pesmi na čast presv. Srca Jezusovemu uglasbil Frančišek Kimavec, odobril čast. kn.-skof. ordinariat v Ljubljani. — Cena partituri 2 kroni 40 vin, glasovi po 50 vin. — Katoliška Bukvarna v Ljubljani je pravkar v zelo lepi obliki izdala hvalevredno zbirko, katera obsega 21 napevov, in sicer: 3 mašnih, 11 raznih, 3 blagoslovne in 1 slovesno hvalnico (150. psalm; večičastna skladba za slovesne prilike). — Odkar je pobožnost presv. Srca Jezusovega splošno vpeljana, smo pogresali take zbirke kar je omenjena, je torej našim cerkvenim zborom prav dobrodošla. — Želimo, da bi isti v obilnem številu segli po njej in na čast božjemu Srcu gojili te lepe, v najpobožnejšem duhu in lahkom slogu zložene napeve, kateri se dobijo in naročajo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. — Strokovnaško oceno prinese prihodnja številka »Cerkvenega Glasbenika«.

NIZOZEMSKA

ŽIVLJENSKA ZAVAROVALNICA
NA DUNAJU I., ASPERNPLATZ 1,

(v lastni palači) z zavarovanim kapitalom 380 milijonov, rezervami 113 milijonov in najcenejimi tarifi sprejema trgovske izobražence kot vnanje uradnike in krajevne zastopnike pod izvrstnimi pogoji. Glavno zastopstvo za Stajersko in Kranjsko: Gradec I., Schmiedgasse 40. Glavni zastopnik za Kranjsko: Ciril Globočnik, Ljubljana, Elizabetna cesta 4.

Razpis.

Za zgradbo železobetonskega mostu in preložitev v zvezi stoječe deželne ceste v Črnomlju na 120.000 K odnosno 7900 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapovedajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože

do 22. aprila 1911

ob 12. opoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dopolni je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje zgradbe železobetonskega mostu in preložitev dež. ceste v Črnomlju«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da priznata ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebinu in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5 % stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg) ob uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 24. marca 1911.

St. 168/pr

Razpis službe.

Na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani je s pričetkom šolskega leta 1911/2 stalno popolniti novo sistemizovano učno mesto prvega licejskega

učitelja za laščino in francoščino

s slovenskim poučnim jezikom, srednješolsko kvalifikacijo in združeno z onimi službenimi prejemki in obveznostimi, ki so veljavne za učiteljstvo na državnih srednjih šolah.

Pogoji za oddajo te službe so označeni v § 5 in 6 licejskega statuta.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati najkasneje

do 25. aprila t.l.

pri prsdsedstvu mestnega magistrata.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 14. marca 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Antikvarijat »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani ima na razpolago ravnočar sledče, popolnoma nove in nebrljene brevirje (iz nove zaloge):

1 Breviarium Romanum, 4 zvezki, 1907, oblika 12°, 17½×10 cm na jakem finem papirju s krasnimi, zelo razločnimi črkami za slabovidne, tanka žepna oblika, močna upogljiva vezava, zlata obreza s privezanimi ljudljanskimi priprijem, mesto 55 K 60 v. samo 29 K.

Isti brevir se dobi tudi s priprijem krškim in pa brez priprija.

Isti brevir, vezan v najfinijem sagrinu s priprijem ljubljanskim, mesto 61 K 60 vin, samo 32 K.

1 Breviarium Romanum, 4 zvezki, 1906, oblika 18°, 16×9½ cm. Zunanja oblika je podobna zgoraj navedenemu brevirju, le v manjši obliki in z nekaj manjšim tiskom, s priprijem lavantinskim, z zlato obrezo, mesto 44 K 10 vin, samo 22 K.

Isti brevir se dobi tudi brez priprija.

Vse te izdaje so preskrbljene tudi z najnovejšimi oficiji.

1 Breviarium Romanum, 4°, 2 zvezka, 27½×20 cm, s prav velikim tiskom za dom, črno, usnje, rdeča obreza (priprije ljubljanski), mesto 62 K 80 vin, samo 48 K.

Stanovanje

v Ljubljani s 3 sobami se išče. Ponudba na naslov: **A. Sivic, Radovljica.** 1008

Kdo hoče brezplačno mladega konja

za lahko delo začasno v najem? Le za krmitev in snaženje mora skrbeti. Kdo da konja, pove upravnštvo. 998 3

928

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. UHLÍŘ
Ljubljana, Resljeva c. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in pročunov, znanstvena mnenja, prevzetja zgradb

3362

G. 831/11

2

Dražbeni oklic.

1017

Na javni dražbi se bode prodalo 5. aprila 1911 ob 9. uri dop. v Ljubljani, Prisojna ulica 5, v Nov. Udomu 95, Metelkova ul. 4, Marije Terezije cesta 12 in v Spodnji Šiški 67

sobna, prodajalniška in pekarska oprava, špecerijsko blago, razna vina in likerji, 1 omara za led, 1 šivalni stroj, 1 srebrna žepna ura, 3 blagajne, 3 konji in različni vozovi. Reči se smejo ogledati dne 4. in 5. aprila 1911 v času med 9. in pol 10. uro dopoldne v navedenih krajih.

C. kr. okrajna sodnija Ljubljana, odd. V
dne 8. marca 1911.

Kunc-due

obleke

so nedosežne glede oblike,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

izvršitve in cene.

Telefon št. 291.

Št. 9754.

RAZGLAS.

V svrhu **dobave potrebne notranje šolske oprave za novo šolo na Prulah** vršila se bode pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih stavbnega urada dne 11. aprila t. l. ob 9. dopoludne

javna pismena ponudbena razprava.

Kolekovane ponudbe, katere je opremiti s 5 % nim na podlagi proračunjene skupne ponudbene svote določenim vadjem in v kateri morajo biti posamezne cene in skupni troški navedeni v številkah in besedah, vlagati je do določenega roka pri mestnem stavbnem uradu, kjer so tudi načrti, proračun, stavbni pogoji in vsi drugi pripomočki ob navadnih uradnih urah na vpogled razgrnjeni.

Na ponudbe, katere ne bodo povsem ustrezale pogojem razpisa, ali katere se bodo pogojno glasile, potem take, ki bi bile prekasno vložene, se ne bode oziralo.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 23. marca 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

981

Telefon 237.

Zajec & Horn

Telefon 237.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 73

Beton in železo - beton.

Fundamenti.

Stropovi.

Mostovi.

Vzidava turbin.

Stopnice.

Tlakovi.

Ksilolit.

Cevi za kanale, najboljši strešnik našega časa asbest - cementni škrilj (Zenit) patent Hloch vedno v zalogi. Edini zastop za Kranjsko.

Umetni kamen (okraski za façade, obhajilne mize, balustrade).

622